

Diakonat stały w Kościele w Polsce

tom 3

Powołanie – duchowość – świadectwo

Seria

DIAKONAT STAŁY W KOŚCIELE W POLSCE

- tom 1 Historia – teologia – wyzwania
- tom 2 Powołanie – posługa – duchowość
- tom 3 Powołanie – duchowość – świadectwo

Diakonat stały w Kościele w Polsce

tom 3

Powołanie – duchowość – świadectwo

pod redakcją
dk. Waldemara Rozyrkowskiego

Pelplin 2021

Recenzent
Dr hab. Michał Białkowski, prof. UMK

Korekta
Miroslawa Buczyńska

Na okładce:
Św. Wawrzyniec w feretronie, 2. poł. XIX wieku,
kościół pw. Świętych Katarzyny i Małgorzaty w Wielkiej Łące,
diecezja toruńska

© Copyright by dk. Waldemar Rozykowski and authors
Pelplin 2021

ISBN 978-83-8127-674-0

Wydawnictwo „Bernardinum” Sp. z o.o.
ul. Biskupa Dominika 11, 83-130 Pelplin
tel. +48 58 536 17 57, fax +48 58 536 17 26
bernardinum@bernardinum.com.pl
www.bernardinum.com.pl

Skład, druk i oprawa
Drukarnia Wydawnictwa „Bernardinum” Sp. z o.o., Pelplin

Spis treści

Wstęp 9

POWOŁANIE

O. Bazyli Degórski, O.S.P.P.E.

Diakonat w starożytności chrześcijańskiej 15

Ks. Michał Kossowski

Św. Szczepan jako sługa pamięci o Bogu.

Studium egzegetyczne Dz 6, 1–15. 7, 1–60 57

Dk. Jan Ogrodzki

Przyczynek do rozważań o formacji diakonów stałych 63

Dk. Jerzy Demski

Diakon stały a misje *ad extra* 75

Marek Marczewski

Diakon stały wobec zespołu zmęczenia współczuciem

i wypalenia zawodowego 83

Paweł Skrzydlewski

Diakonat stały a filozoficzne rozumienie ojcostwa 117

Dk. Bogdan Sadowski

Diakon w więzieniu 143

Dk. Mariusz Malinowski

Diakon terapeuta 149

DUCHOWOŚĆ

- Marek Marczewski
Maryja wzorem dla diakona stałego, który przyjmuje i wypełnia Słowo Boże159
- Dk. Waldemar Rozynekowski
Zawierzenie Matce Bożej diakonów stałych
posługujących w Kościele w Polsce185
- Kornelia Czogalik
Żona diakona – Maria i Marta w jednej osobie
O wzajemnym dopełnianiu się kontemplacji i aktywności193
- Marek Marczewski
Słowo Boże źródłem formowania serca diakona stałego199
- Dariusz Chmielewski
„Bądźcie świętymi, bo Ja jestem święty!”245
- Ks. Rajmund Ponczek
Posłuszeństwo wiary – o nieustannej walce o powołanie259

HOMILIE

- Bp Andrzej Czaja
Oddać Bogu życie na służbę267
- Bp Andrzej Czaja
Źródłem każdego powołania jest łaska Boża271
- Bp Rudolf Pierskała
Droga uczniów do wiary277
- Bp Rudolf Pierskała
Dotyk na drodze wiary281

Bp Rudolf Pierskała Misja z Fatimy	285
Bp Rudolf Pierskała Pociągamy czy popychamy do Chrystusa?	289
Bp Rudolf Pierskała Wino i woda w kielichu	293
Bp Rudolf Pierskała Sługa słowa, ołtarza i miłości	297
Bp Rudolf Pierskała Postawy wobec przemocy	303
Bp Rudolf Pierskała Ewangeliczna roztropność	307
Bp Rudolf Pierskała Diakon czuwa i modli się	311

ŚWIADECTWO

Hanna Golda Kiedy ojciec jest duchownym... Refleksja córki diakona stałego	317
Ks. Radosław Adamiak Diakon stały w naszej parafii	319
Dk. Andrzej Chołaszczyński „Lecz moim szczęściem być blisko Boga” (Ps 73, 28)	325
Dk. Tadeusz Dubicki Bóg nigdy nie kibicował, On zawsze budował na mojej naturze	329

Dk. Adam Runiewicz	
To Bóg dotrzymuje obietnicy	337
Dk. Paweł Ziętek	
Getsemani na górze Tabor	343

Dk. Waldemar Rozyński
Toruń

Zawierzenie Matce Bożej diakonów stałych posługujących w Kościele w Polsce

Wstęp

Już pierwsze doświadczenia obecności diakonów stałych w Kościele w Polsce kierują nasze spojrzenia w stronę Matki Bożej¹. Nie jest to zjawisko ani przypadkowe, ani wyjątkowe. Prawdopodobnie wszystkie rodzące się w Kościele wspólnoty, czy też powstające trwałe dzieła mają w swojej historii, szczególnie tej początkowej, nawiązanie do Najświętszej Maryi Panny. Maryja staje się swoistym punktem odniesienia, a nawet fundamentem i filarem, na których wznosi się różne budowle na drodze wiary. Matka Boża bardzo szybko jest zapraszana i wchodzi najpierw w historię powołania konkretnego człowieka, gdyż on tu jest najważniejszy, a następnie we wspólnoty oraz różne dzieła, które z inspiracji Boga on zakłada.

Maryja od początku wpisana jest w obecność diakonów stałych w Kościele w Polsce. W niniejszym artykule odwołamy się do kilku wydarzeń związanych z zawierzeniem Matce Bożej ich powołania i posługi. Przywołamy także osobę prymasa Stefana Wyszyńskiego, którego życie może być ważną inspiracją maryjną dla diakonów stałych.

¹ Zagadnienie zawierzenia Matce Bożej przez diakonów stałych podejmowałem już w artykule: W. Rozyński, *O zawierzeniu Maryi diakonów stałych*, Diakon, t. 16–17: 2019–2020, s. 55–62.

Zawierzenie Matce Bożej Nieustającej Pomocy

Pierwsze święcenia diakonatu stałego w naszym kraju odbyły się 6 czerwca 2008 roku w Toruniu². Przypomnijmy, że odbyły się one w Sanktuarium Matki Bożej Nieustającej Pomocy. Dodajmy, że Matka Boża Nieustającej Pomocy jest patronką diecezji toruńskiej³. Tak więc pierwsze święcenia diakonatu w Polsce, które otrzymał żonaty mężczyzna, odbyły się przed Maryją, w cieniu jej koronowanego wizerunku. Tak więc to Ona towarzyszy temu powołaniu od pierwszych chwil jego obecności w Kościele w Polsce. Nie bez znaczenia jest zapewne i to, że w sanktuarium toruńskim Maryja jest obecna w znaku Nieustającej Pomocy. Diakoni stali od początku mają więc Nieustającą Pomoc na drodze odkrywania i realizacji swojego powołania. Jednocześnie miejsce to w sposób naturalny stało się przestrzenią zawierzenia Maryi przez diakonów stałych.

W 2015 roku diakoni stali oraz osoby zainteresowane powołaniem diakona stałego przeżywali swoje letnie rekolekcje w Przysieku pod Toruniem, w miejscu pierwszego w Polsce ośrodka formacyjnego dla przyszłych diakonów stałych. Jednym z punktów rekolekcji było nawiedzenie toruńskiego sanktuarium, podczas którego kustosz o. Wojciech Zagrodzki CSsR dokonał zawierzenia diakonów stałych oraz ich posługi Matce Bożej Nieustającej Pomocy⁴.

Zawierzenie Matce Bożej Częstochowskiej

Od 2016 roku diakoni stali posługujący w Kościele w Polsce przeżywają na Jasnej Górze swój adwentowy dzień skupienia⁵. Każdego roku spotkanie rozpoczyna się Eucharystią w Kaplicy Cudownego Obrazu Matki

² Zob.: W. Rozynkowski, *Diakonat stały w Kościele w Polsce – zarys historyczny*, w: *Diakonat stały w Kościele w Polsce*, [t. 1] *Historia – teologia – wyzwania*, red. W. Rozynkowski, Pełplin 2019, s. 78.

³ Historię sanktuarium zob.: W. Rozynkowski, *Z dziejów Sanktuarium Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Toruniu*, Toruń 2012.

⁴ W. Rozynkowski, *Rekolekcje dla diakonów stałych w Polsce*, *Diakon*, t. 12–13: 2016, s. 99.

⁵ W. Rozynkowski, *Zawierzenie Matce Bożej Jasnogórskiej diakonów stałych w Polsce*, *Anamnesis*, t. 89: 2017, nr 2, s. 90–91; W. Rozynkowski, *Adwentowy dzień skupienia diakonów stałych na Jasnej Górze*, *Diakon*, t. 16–17: 2019–2020, s. 105.

Bożej Jasnogórskiej. Po błogosławieństwie następuje uroczyste zawierzenie Matce Bożej Jasnogórskiej życia, powołania i posługi diakonów stałych posługujących w naszym kraju. Poniżej przytaczamy dwa teksty zawierzenia.

Zawierzenie Matce Bożej, które zostało odczytane 30 listopada 2019 roku:

Zawierzenie diakonów stałych w Polsce Matce Bożej Jasnogórskiej
Służebnico Pańska z Jasnej Góry!

Przed Twoje oblicze na Jasnej Górze przychodziło wielu, zawierali Tobie swoją historię, swoje powołanie, swoje życie. Królowie zawierzali kraj, biskupi diecezje, księża parafie, rodzice dzieci, młodzi ukochanych i swoje plany na życie.

Dzisiaj my, diakoni stali, posługujący od 2008 roku w Kościele w Polsce, klęczymy przed Tobą, Matko Boża, prosząc, abyś wysłuchała i przyjęła nasze zawierzenie.

Maryjo, która byłaś posłuszna Słowu Bożemu, Tobie zawierzamy nasze słuchanie Słowa Bożego i jego przepowiadanie.

Maryjo, która pomagałaś rodzić się Kościołowi, Tobie zawierzamy owoce naszej posługi.

Maryjo, która w Kanie Galilejskiej zauważyłaś brak wina, Tobie zawierzamy naszą wrażliwość na potrzeby wiernych.

Maryjo, która cierpiałaś pod krzyżem, Tobie zawierzamy wszystkie nasze trudy, cierpienia i odrzucenia.

Maryjo, która wiodłaś życie pokornej Służebnicy Pańskiej, Tobie zawierzamy naszą codzienność.

Maryjo, która byłaś posłuszna i wierna wezwaniu Bożemu, Tobie zawierzamy nasze posłuszeństwo i wierność Kościołowi.

Maryjo, która jesteś Matką Miłosierdzia, Tobie zawierzamy nasze słowa, gesty i postawy wobec każdego człowieka, którego spotykamy.

Maryjo, która współtworzyłaś dom Świętej Rodziny w Nazarecie, Tobie zawierzamy nasze domy, a w nich szczególnie nasze żony, dzieci i rodziny.

Maryjo, która dla wielu byłaś i jesteś Matką Nadziei, Tobie zawierzamy naszą przyszłość, nasze powołanie, naszą posługę oraz tych wszystkich, do których Bóg nas posyła.

Maryjo, która jesteś opiekunką powołań, Tobie zawierzamy wszystkich, którzy rozeznają powołanie do diakonatu stałego.

Maryjo, tak jak wysłuchiwałaś wielu przed nami, przyjmij i nasze zawierzenie. Amen⁶.

Zawierzenie Matce Bożej, które zostało wypowiedziane 28 listopada 2020 roku:

Jasnogórska Pani, Matko, Królowo i Służebnico!

Przed Twoje oblicze w cudownej ikonie od wieków przychodzą ludzie wszelkich stanów i powołań, by dziękować za łaski, prosić o pomoc i zawierzać Twojej opiece zarówno wielkie dzieła, jak i zwykłe codzienne posługi.

Dzisiaj, już po raz kolejny, klęka przed Tobą nasza wspólnota diakonów stałych, istniejąca i rozwijająca się w Kościele w Polsce od 2008 roku.

Tym razem gromadzimy się w tym świętym miejscu, przy sercu polskiego Kościoła w trudnym czasie nowych doświadczeń i wy-

⁶ Tekst zawierzenia opracował dk. Waldemar Rozykowski z diecezji toruńskiej.

zwań, jakie epidemia zgotowała nam, naszym wspólnotom i całemu światu.

Ty, Matko, jesteś niestrudzoną i potężną orędowniczką w takich utrapieniach; Twoje wstawiennictwo nieraz już ratowało ludzkie gromady, rozrywając łańcuchy choroby i śmierci, czego dowodzą kolumny wdzięczności stawiane ku Twojej czci niemal w każdym rejonie Polski i Europy.

I tym razem powierzmy Ci, o Pani, nasze losy i pandemiczne niepokoje; Matko, uproś, Matko, ubłagaj, o Matko Boża, przyczyn się za nami!

Matko Boża z Nazaretu, wierna i posłuszna Słowu, uczyn nas otwartymi na Boże natchnienia i wezwania; niech żadne nie pozostanie bez pokornej i ochoczej odpowiedzi wyrażanej słowem, czynem i postawą całego życia. Zawieramy Ci naszą gotowość.

Matko Boża z Betlejem, gotowa na wszelkie poświęcenia dla Boga rodzącego się człowiekiem, poszerzaj granice naszej ofiarności; niech przynosi błogosławione owoce. Zawieramy Ci nasze zamiary.

Matko Boża z Galilejskiej Kany, czujna i wrażliwa na ludzkie biedy i niepowodzenia, otwórz nasze oczy na potrzebujących i dodawaj sił w służeniu im; niech nikogo nie przeoczmy ani nie pominiemy. Zawieramy Ci naszą wrażliwość.

Matko Boża z Krzyżowej Drogi i Golgoty, współcierpiąca ze Zbawicielem świata, pomóż nam zwalczać pokusy wygód, narzekań i kierowania się własnym dobrem; niech zawsze będziemy gotowi do pomniejszania się dla Chrystusa. Zawieramy Ci naszą pracę nad sobą.

Matko Boża z Wieczernika, niezachwiana w pewności zmartwychwstania i modlitewnym oczekiwaniu Pocieszyciela, bądź nam wzo-

rem modlitwy i duchowej jedności z Tym, który nas powołał i nadal codziennie powołuje. Zawieramy Ci nasze życie duchowe.

Matko Boża z Niebieskiego Jeruzalem, do końca czasów broniąca Kościoła w duchowej walce z jego przeciwnikiem, umacniaj nas w niezachwianej wierności Kościołowi; niech nasza miłość ku niemu i świadectwo życia budują wiarę wspólnot, którym służymy. Zawieramy Ci naszą lojalność.

Matko Boga, Królowo świata, módl się za nami, którzy się do Ciebie uciekamy. Amen⁷.

Spotkania diakonów stałych na Jasnej Górze to ważne wydarzenia w historii obecności ich powołania w Kościele w naszym kraju. A istotnym momentem tego spotkania jest samo zawierzenie Matce Bożej Jasnogórskiej. Nie mam wątpliwości, że to oddanie maryjne diakonów stałych będzie w przyszłości często przywoływane. Najpierw przez samych diakonów stałych w kontekście ich osobistej, a także małżeńskiej i rodzinnej drogi wiary. Po pewnym czasie będzie można o nim także powiedzieć w szerszej perspektywie, mianowicie obecności diakonów stałych w Kościele, czyli w konkretnych parafiach, wspólnotach i grupach pastoralnych, a także diecezjach.

Prymas zawierzenia inspiracją dla diakonów

Poszukując przykładu zawierzenia Maryi, bardzo szybko natrafiamy na postać prymasa Stefana Wyszyńskiego⁸. Z pewnością Prymas Tysiąclecia może być dla diakonów stałych w Polsce przykładem, jak dalece Maryja może być obecna w życiu konkretnej osoby. Prymas może ich uczyć

⁷ Tekst zawierzenia opracował dk. Marek Czogalik z diecezji gliwickiej.

⁸ Zob.: Z. Grzegorzewski, *Prymas Wyszyński – człowiek zawierzenia*, Biblioteka Kaznodziejska, t. 141: 2001, nr 5, s. 148–188; J. Zabielski, *Kardynał Stefan Wyszyński – „męczennik zawierzenia”*, Studia Prymasowskie, t. 6: 2012, s. 19–33; R. Wyszomirski, *Maryjna droga kardynała Stefana Wyszyńskiego*, Tarnowskie Studia Teologiczne, t. 34: 2015, nr 1, s. 47–65.

zarówno rozeznawania drogi do zawierzenia, jak i tego, co to znaczy w praktyce żyć na co dzień w perspektywie zawierzenia Maryi⁹.

Prymas Tysiąclecia wszystko postawił na Maryję, czyli Jej zawierzył całe swoje życie¹⁰. Odwołajmy się do czasu jego uwięzienia w latach 1953–1956. Przebywając w drugim miejscu odosobnienia, w pofranciskańskim klasztorze w Stoczku, 8 grudnia 1953 roku dokonał osobistego oddania się w niewolę Chrystusowi przez ręce Matki Bożej. Uczynił to ułożonymi przez siebie słowami, które znajdujemy w *Zapiskach więziennych*:

Święta Maryjo, Bogurodzico Dziewico, obieram sobie Ciebie za Panią, Orędowniczkę, Patronkę, Opiekunkę i Matkę moją. Postanawiam sobie mocno i przyrzekam, że Cię nigdy nie opuszczę, nie powiem i nie uczynię nic przeciwko Tobie. Nie pozwolę nigdy, aby inni cokolwiek czynili, co uwłaczałoby czci Twojej. Błagam, przyjmij mnie na zawsze za sługę i dziecko swoje. Bądź mi pomocą we wszystkich moich potrzebach duszy i ciała oraz w pracy kapłańskiej dla innych. Oddaję się Tobie, Maryjo, całkowicie w niewolę, a jako Twój niewolnik poświęcam Ci ciało i duszę moją, dobra wewnętrzne i zewnętrzne, nawet wartość dobrych uczynków moich, zarówno przeszłych jak i obecnych i przyszłych, pozostawiając Ci całkowite i zupełne prawo rozporządzania mną i wszystkim bez wyjątku, co do mnie należy, według Twego upodobania, ku większej chwale Boga, w czasie i w wieczności. Pragnę przez Ciebie, z Tobą i dla Ciebie stać się niewolnikiem całkowitym Syna Twojego, któremu Ty, o Matko, oddaj mnie w niewolę, jak ja Tobie oddałem się w niewolę. Wszystko, cokolwiek czynić będę, przez Twoje ręce Niepokalane, Pośredniczko łask wszelkich, oddaję ku chwale Trójcy Świętej – soli Deo! Maryjo Jasnogórska, nie opuszczaj mnie w pracy codziennej i okaż swe czyste Oblicze w godzinę śmierci mojej. Amen¹¹.

⁹ Zob.: W. Rozynkowski, *Akt oddania się Matce Bożej przez prymasa Stefana Wyszyńskiego inspiracją maryjną dla diakonów stałych w Polsce*, Studia Elbląskie, t. 21: 2020, s. 485–491.

¹⁰ Jest wiele wypowiedzi prymasa Stefana Wyszyńskiego o Matce Bożej, w tym miejscu jednak odwołajmy się do wyboru jego tekstów: S. Wyszyński, *Wszystko postawiłem na Maryję*, Warszawa 2007.

¹¹ S. Wyszyński, *Zapiski więzienne*, Warszawa 1995, s. 48.

Zawierzenie prymasa Matce Bożej miało ogromne znaczenie dla jego życia osobistego, wewnętrznego, duchowości, dla rozumienia jego powołania oraz miejsca w Kościele, wreszcie dla codzienności, którą starał się przeżywać w świetle Bożej obecności. To Ona, Maryja, nauczyła go, jak patrzeć na władzę w Kościele, a przede wszystkim jak rozumieć posługę. Oddanie Maryi stało się punktem odniesienia do całej historii życia prymasa. Miało ono także znaczenie dla Kościoła w Polsce, dla jego powojennej historii, a więc dla historii wielu parafii, zakonów i zgromadzeń zakonnych, instytucji kościelnych, a w końcu dla historii pojedynczych osób, dla ich powołania, w trudnym czasie po II wojnie światowej¹².

Myślę, że stajemy dzisiaj wobec zaproszenia i swoistego wyzwania, jak odczytać tę wyjątkową prymasowską drogę zawierzenia Maryi przez diakonów stałych. Odpowiedzi może być i zapewne będzie w przyszłości wiele. Właściwie każdy z diakonów, a także każdy rozeznający takie powołanie, będzie miał w tym względzie swoją osobistą odpowiedź, czyli swoją osobistą ścieżkę spotkania z maryjnością prymasa. Odwołam się w tym miejscu tylko do jednej myśli.

Jestem przekonany, że kiedy diakoni dotkną historii życia prymasa, to szybko poczują się zaproszeni, a może nawet, poprzez wymowność jego świadectwa, niejako wewnętrznie przynaglenni, do zawierzenia Maryi swojego życia i posługi. To niezwykle głębokie i autentyczne świadectwo maryjne prymasa wydało już wiele owoców i nie mam wątpliwości, że bardzo szybko pojawiają się one także w środowisku diakonów stałych.

Zakończenie

Zawierzenie Maryi pojawiło się bardzo szybko w historii obecności diakonów stałych w Kościele w Polsce. Niektórzy mogą powiedzieć, że to oczywista droga, przynajmniej w naszym kraju. Nie musi tak jednak być. Zawierzenie, jak cała droga wiary, jest zawsze pewną propozycją, zaproszeniem, a także pewnym wyzwaniem. Diakoni stali, którzy od 13 lat posługują w kilkunastu diecezjach w naszym kraju, już je podjęli.

¹² Zob. W. Rozynekowski, *Spotkania z prymasem Stefanem Wyszyńskim*, Pelplin 2021, s. 29–35.